ҲАММА—САЙЛОВГА!

Бутун дунё пролетарлари, бирлашинглар!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • 16 март 1969 йил, якшанба • № 64 (14.227). • Баҳоси 2 тийин.

Бизнинг фикримизча, давлат омманинг онглилиги билан кучлидир. Омма ҳамма нарсани билиб, ҳамма масалани муҳокама қилиб, ҳамма ишни онгли суратда бажаргандагина давлат кучли бўлади

В. И. ЛЕНИН

Рассом А. ХОЛИҚОВ.

ХАЛҚ БАХТИ УЧУН

Бугун республикамизда катта байрам — меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларига сайловлар кунидир. Шаҳар ва қишлоқларимизда сайлов участкаларининг эшиклари ўз граждандлик бурчини адо этгани келган сайловчилар учун катта очиб қўйилган. Навоий ва Чирчиқ шаҳри кимёгарлари, Орол баликчилари, индустриал Тошкент ишчи ва хизматчилари, фан арбоблари, Оҳангарон шахтёрлари ва Фарғона пахтакорлари, ҳамма-ҳамма жойда совет кишилари коммунистлар билан партиясизлар мустаҳкам блоки кандидатлари — ўзларининг энг яхши фарзандлари учун овоз берадилар. Улар бепоён республикамизнинг янада гуллаб-яшнаши, коммунистик қурилишда янада зўр муваффақиятлар қозониши учун овоз берадилар.

Маҳаллий Советлар сайловларига республикамиз барча меҳнаткашлари ишлаб чиқаришда, қишлоқ хўжалигини ривожлантириш, саноат, фан ва техникани тараққий эттириш йўлидаги катта муваффақиятлари билан келдилар.

Маҳаллий халқ ҳокимияти органлари бўлган — область, шаҳар, район, қишлоқ ва посёлка Советлари, уларнинг кўп сонли депутатлари меҳнаткашларга ғамхўрлиги, катта давлат аҳамиятига эга бўлган масалаларни ҳал қилишдаги ташкилотчилиги билан кенг меҳнаткашлар оммасининг меҳр-муҳаббатига, ҳурматига сазовор бўлдилар. Шу боисдан ҳам бизда сайловлар ҳамиша совет кишиларининг зўр активлиги, моддий маънавий бойликлар яратишдаги муваффақиятлари, жонажон Коммунистик партиямиз атрофига мустаҳкам жипслашгани вазиятида ўтади. Маълумки, Коммунистик партиямиз маҳаллий Советларнинг ва барча депутатларнинг халқ ва партия иши учун масъулиятини ошириш, уларнинг коммунистик қурилишдаги роли ва аҳамиятини кучайтириш борасида тинмай ғамхўрлик қилиб келяпти. Шу туфайли ҳамма жойда бўлгани каби республикамиз маҳаллий Советларининг ижодкорлиги, ишлаб чиқариш ва кишилар тарбияси соҳасидаги ташкилотчилик фаолияти янада кучайди. Шуниси ибратлики, маҳаллий Советларга сайланаётган депутатларнинг состави сифат жиҳатдан борган сари яхшиланиб бормоқда.

Чунончи, республикамизда маҳаллий Советларга 1967 йилда ўтказилган сайловларда республикамиз маҳаллий Советларига жаъми 78 минг 586 депутат сайланди. Шулардан 34640 киши хотин-қизлардир. Депутатлар орасида олий маълумотлилар 17178 киши, ўрта, тўлиқсиз ўрта ва бошлангич маълумотлилар 61408 кишидир. Депутатлар орасида 19990 ишчи 31646 колхозчи бор эди. Бу йил эса маҳаллий Советлар депутатлигига номзод қилиб 83 минг 388 киши кўрсатилди. Бу олдинги сайловдагига қараганда 4802 киши кўп демакдир. Номзодларнинг 44 проценти биринчи марта депутатликка кўрсатилмоқда. Бу рақамлар халқимиз иқтисодий ва маданий савиясининг йил сайин юқадар ошиб бораётганлигидан далолат бериб турибди.

В. И. Ленин ҳамиша «депутатларнинг ўзи ишлаши, ўзи чиқарган қонунларни ўзлари ижро этиши, ҳаётда юз бераётган нарсаларни ўзлари назорат қилиб туриши, ўз сайловчилари олдида ўзлари жавоб беришлари лозимлиги»ни ҳаммавақт таъкидлар эди. Доҳийнинг бу кўрсатмалари республикамизда яқинда қабул қилинган қишлоқ ва посёлка Советлари ҳақидаги қонунларда ўзининг чинакам ифодасини топган. Бу қонунлар давлат ҳокимияти қуйи звеноларининг ролини яна ҳам оширди.

Қишлоқ ва посёлка Советлари давлат бошқарув аппаратининг тўла ҳуқуқли органлари сифатида янги қонунга амал қилиб, колхоз ва совхозлар экономикасини мустаҳкамлаш, ер ва бошқа ресурслардан тўғри фойдаланиш, аҳоли яшайдиган жойларни ободонлаштириш, уй-жойлар, маданий-маиший ва савдо хизматига оид объектларни тезроқ қуриб битказиш, соғлиқни сақлаш, маориф органларининг ишини яхшилаш, шунингдек совет гражданлари ҳақ-ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш йўлида катта ташкилотчилик кўрсатмоқдалар.

Шуни айтиш керакки, Коммунистик партиямиз, Совет давлати ва маҳаллий Советларнинг кундалик ғамхўрлиги туфайли совет гражданларининг меҳнат ва турмуш шароитлари, аҳолига медицина ва савдо хизмати кўрсатиш, пенсия таъминоти тобора яхшиланиб боряпти. Бизда ҳар йили минглаб янги уй-жойлар, медицина ва болалар муассасалари, маданий-маиший хизмат кўрсатиш объектлари фойдаланишга топширилади. Буларнинг ҳаммаси совет кишилари ҳақида қилинаётган ғамхўрликнинг ёрқин намунасидир. Капиталистик мамлакатларда кенг меҳнаткашлар оммаси ҳаёт кечиришнинг энг элементар шароитларидан маҳрум бўлгани ҳолда, бизда халқ фаровонлиги ҳамма нарсадан афзал деган ленинча шиор конкрет амалга оширилмоқда. Ишчи ва хизматчилар, колхозчи деҳқонларнинг иш ҳақи борган сари ошиб бормоқда. Кўпгина корхона ва ташкилотларнинг беш кунлик иш ҳафтасига ўтгани, пахта ҳосили нархини ошириш ҳақида яқинда чиқарилган қарор — бу меҳнаткашлар тўғрисидаги чинакам партиявий ғамхўрликдир.

Шунинг учун ҳам бугун республикамиз меҳнаткашлари халқ номзодлари учун овоз бергани сайлов қутилари ёнига борар эканлар, бу билан улар Коммунистик партиямизнинг социалистик экономика, фан ва маданиятни ривожлантириш, халқ фаровонлигини янада ошириш ҳақидаги сиёсатини қўллаб-қувватлаётганликларини изҳор этадилар.

Республикамиз меҳнаткашлари бу сафар ҳам, шубҳасиз, халқ номзодлари учун активлик билан овоз берадилар ва бу билан ўзларининг Коммунистик партия ишига, ўз граждандлик бурчига содиқ эканликларини яна бир бор намойиш қиладилар.

ҲАММА — САЙЛОВГА!

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ЁЗУВЧИ Б. М. КЕРБОБОЕВГА СОЦИАЛИСТИК МЕҲНАТ ҚАҲРАМОНИ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Совет адабиётини ривожлантириш соҳасидаги жуда катта хизматлари ва самарали ижтимоий фаолияти учун ёзувчи Берди Муродович **Кербобоевга Социалистик Меҳнат Қаҳрамони** унвони берилсин ва **Ленин** ордени ҳамда **«Ўроқ ва Болға»** олтин медали топширилсин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Н. ПОДГОРНИЙ.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари
М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1969 йил, 14 март.

ДАЛА ИШЛАРИНИ КУЧАЙТИРАЙЛИК!

Ўзбекистон ССР областларида баҳорги экиш учун ер ҳайдашнинг бориши тўғрисида 1969 йил 15 мартга бўлган

МАЪЛУМОТ

(минг гектар ҳисобида)

(Биринчи стун — областлар; иккинчи стун — жами ҳайдалиши зарур бўлган ер; учинчи стун — ҳайдалган ер; тўртинчи стун планнинг бажарилиш проценти).

Бухоро	168,9	146,5	86,7
Тошкент	207,7	172.2	83,1
Сирдарё	322.3	260,1	80,7
Қашқадарё	148.8	104	70
Сурхондарё	153	102,7	66.9
Наманган	151	89.6	59.5
Самарқанд	234	117,2	50
Андижон	204.6	92	45
Фарғона	222.9	34.5	15,5
ҚҚАССР	164.8	25,7	15,5
Хоразм	131	—	—
Республика бўйича:	2109	1144,5	54,3

◆ ◆

Ўзбекистон ССР областларида шўр ювишнинг бориши тўғрисида 1969 йил 15 мартга бўлган

МАЪЛУМОТ

(минг гектар ҳисобида)

(Биринчи стун — областлар; иккинчи стун — план бўйича шўри ювилиши зарур бўлган майдон; учинчи стун — шўри ювилган майдон; тўртинчи стун — бир кунда шўри ювилган майдон: бешинчи стун — планнинг бажарилиш проценти)

Сирдарё	150	59,3	—	39,5
Наманган	56	14,1	0,188	25,2
Қашқадарё	3	0,6	0,035	20
Фарғона	215	20,5	0,718	9,5
Бухоро	220	20,9	4,196	9,5
Хоразм	462	42,7	3,847	9,2
ҚҚАССР	400	30,2	1,529	7,5
Самарқанд	12	0.5	0,060	4,2
Андижон	53	1	—	1,9
Тошкент	7	—	—	—
Сурхондарё	23	—	—	—
Республика бўйича:	1601	189,8	10,573	11,9

ВАРШАВА ШАРТНОМАСИДА ҚАТНАШУВЧИ ДАВЛАТЛАР СИЁСИЙ МАСЛАҲАТ КОМИТЕТИНИНГ ЧАҚИРИЛИШИГА ДОИР

Шу йил 17 мартда Будапештда Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатларнинг сиёсий маслаҳат комитети чақирилади.

ВАРШАВА ШАРТНОМАСИ ҚАТНАШЧИЛАРИ БЎЛГАН ДАВЛАТЛАР СИЁСИЙ МАСЛАҲАТ КОМИТЕТИНИНГ КЕНГАШИДА ИШТИРОК ЭТУВЧИ СОВЕТ ДЕЛЕГАЦИЯСИ ЖЎНАБ КЕТДИ

Варшава Шартномаси қатнашчилари бўлган давлатлар сиёсий маслаҳат комитетининг кенгаши ишида қатнашиш учун Совет делегацияси 14 мартда Будапештга жўнаб кетди. Делегация КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев (делегация бошлиғи), СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин, КПСС Марказий Комитетининг секретари К. Ф. Катушев, СССР мудофаа министри Совет Иттифоқи Маршали А. А. Гречко, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико, КПСС Марказий Комитетининг бўлим мудири К. В. Русаковдан иборат.

Делегацияни Киев вокзалида А. П. Кириленко, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорний, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин Ю. В. Андропов, В. В. Гришин, И. В. Капитонов, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев ва бошқа расмий кишилар кузатиб қолдилар.

* * *

Варшава Шартномаси қатнашчилари бўлган давлатлар Бирлашган Қуролли Кучларининг Бош қўмондони. СССР мудофаа министрининг биринчи ўринбосари, Совет Иттифоқи Маршали И. И. Якубовский ва Варшава Шартномаси қатнашчилари бўлган давлатлар Бирлашган Қуролли Кучлари штабининг бошлиғи, армия генерали С. М. Штеменко ҳам Будапештга шу поездда жўнаб кетдилар. (ТАСС).

СОВЕТ ҲУКУМАТИНИНГ БАЁНОТИ

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ҳукумати Хитой Халқ Республикаси ҳукуматига қуйидагиларни билдиради:

1969 йил 14 мартда Москва вақти билан соат 11 дан 15 минут ўтганида Хитойнинг қуролланган солдатларидан бир группаси совет территорияси — Уссури дарёсидаги Даманский оролига бостириб киришга яна уриниб кўрди. Эртаси куни, 15 мартда Хитой солдатларининг қуролланган катта отряди соҳилдан отилган тўп ва миномёт ўқлари ҳимоясида, шу оролни қўриқлаб турган совет чегарачиларига ҳужум қилди. Бунинг натижасида ўлган ва ярадорлар бор. Кўрилган чоралар натижасида иғвогарлар ороладан улоқтириб ташланди. Хитой маъмурларининг ана шу янги қабиҳ қуролли иғвогарлиги оғир оқибатларни келтириб чиқаради.

Айни вақтда Хитойнинг расмий органлари территория ҳақидаги асоссиз ва агрессив даъволари теварагида антисовет васвасани кучайтирмоқдалар ва бу билан Совет—Хитой давлатлари орасидаги муносабатларида бўлган кескинликни яна кучайтириш учун асос вужудга келтиришга уринмоқдалар. Улар фактларни қўпол равишда бузиб, Совет—Хитой чегарасида олдиндан планлаштириб қўйилган ва уюштирилган авантюра учун жавобгарликдан қочиб қутулишга уринмоқдалар.

Фактлар шуни кўрсатадики, Хитой Халқ Республикасининг ҳукумати шу йил 2 мартда Даманский оролида Хитой маъмурлари томонидан уюштирилган қуролли иғвогарлик муносабати билан Совет ҳукуматининг огоҳлантиришидан зарур хулосаларни чиқариб олмади ва иғвогарлик мақсадида янги можароларни давом эттирмоқда.

Совет ва Хитой чегара қўшинларининг вакиллари шу йил 12 мартда ўтказилган учрашув вақтида Хитой чегара постининг офицери Хтоу Мао Цзэ-дуннинг кўрсатмасига асосланиб, Даманский оролини қўриқлаб турган Совет чегарачиларига нисбатан қуролли кучлардан фойдаланилади, деб таҳдид қилди.

Совет ҳукумати Хитой маъмурларининг территория ҳақидаги асоссиз даъволарини қатъиян рад этади.

Даманский ороли Совет территориясининг ажралмас қисмидир. Хитой маъмурларининг шу тўғрида илгари сураётган сохта даъволари Хитойдаги ва бошқа мамлакатлардаги жамоатчилик фикрини чалғитишга уринишдан бошқа бир нарса эмас.

Совет ҳукумати Совет Иттифоқининг чегаралари муқаддас ва даҳлсиз эканлигини қатъият билан таъкидлаб ўтиш зарур, деб ҳисоблайди. Совет ҳукумати Совет—Хитой чегарасидаги ҳарбий тўқнашувларга қатъиян қарши чиқаётганлигини яна бир марта изҳор қилади. Пекин пропагандасининг Совет Иттифоқи ва КПССнинг Хитой халқига, Хитой Халқ Республикасига душманлиги тўғрисидаги ҳамма даъволари мутлақо ҳар қандай асосдан маҳрумдир. Совет Иттифоки тўқнашиш йўлини қидираётгани йўқ, балки аксинча, у тўқнашувларнинг олдини олиш учун ҳамма чораларни кўрмоқда.

Шу билан бирга Совет ҳукумати шуни айтадики, СССРнинг қонуний ҳуқуқлари поймол этиладиган бўлса, Совет территориясининг даҳлсизлигини бузиш учун бундан буён уриниб кўриладиган бўлса, Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи, унинг барча халқлари бу территорияни зўр қатъият билан мудофаа қиладилар ва совет территориясининг шу хилда бузиб ўтилишига қақшатқич зарба берадилар.

Даманский ороли районида қилинган ва ХХР ҳамда СССР халқларини бир-биридан четлатишга қастдан мўлжалланган янги иғвогарлик хусусида Хитой Халқ Республикаси ҳукуматига қаттиқ норозилик билдиргани ҳолда, Совет ҳукумати Хитой маъмурларининг шу хилдаги авантюристик ҳаракатларининг эҳтимол тутилган оғир оқибатлари учун бутун жавобгарлик тўла равишда Хитой томони зиммасига юкланади, деб огоҳлантиради.

Москва шаҳри,
1969 йил, 15 март.

СОВЕТЛАР—ЭНГ ОММАВИЙ,

Пролетар демократияси ҳар қандай буржуа демократиясидан миллион марта демократикроқ демократиядир.

В. И. ЛЕНИН

ОҚТОШ

Бир вақтлар Оқтош кичкина қишлоқ эди. Лангар кони очилгач, бу қишлоқ шаҳар типидаги посёлкага айланди. Равон кўчалар, хиёбонлар барпо этилди. Аҳоли тобора кўпайиб, посёлка қиёфаси йилдан-йилга ўзгариб борди. Янги мактаб очилди, савдо-сотиқ тармоқлари кенгайди. Бир қанча маҳаллий саноат корхоналари ташкил қилинди. Сут заводининг филиали, ремонт-механика заводи қурилиб ишга туширилди. Ишчилар посёлкасида уй-жойлар қурилиши авж олиб кетди. Кўп саноат корхоналари доимий электр нури ва водопровод суви билан таъминланди. Ўтган йили январь ойида шаҳар Совети тузилиб, маъмурий территорияси белгиланди.

Самарқанд области бўйича учинчи шаҳар ҳисобланган Оқтошда саноат кенг ривожланяпти. Пахта заводида янги бешта машина ўрнатилди. Қўшимча пахта тозалаш цехи қурилиб, фойдаланишга топширилди. Заводнинг маҳсулот ишлаб чиқариш қуввати икки баравар оширилди. Ўтган йиллари Нарпай райони етиштирадиган пахтани қабул қилиб, уни ишлаш қувватига эга бўлган бўлса, эндиликда қўшни Хатирчи райони колхозлари ва совхозлари тайёрлаётган пахтани ҳам тўла қабул қилиб, тозалаб улгуради. Шунингдек Самарқанд сут-мой комбинатининг филиали заводга айлантирилди. У қайта қурилиб, янгидан пишлоқ ишлаб чиқариш цехи ишга туширилди ва «Советская» маркали аъло сифатли пишлоқ тайёрлаш ўзлаштирилди.

Шаҳарда маиший хизмат, саноат комбинатлари мавжуд. Иккита қурилиш ташкилоти, механизациялаштирилган кўчма колонна, кон комбинати каби элликдан ошиқ ҳар хил ташкилотлар жойлашган. Саккизта болалар боғча-яслиларида юзлаб ишчи-хизматчиларнинг фарзандлари камол топмоқда. Бултур ўрта мактаб биноси қурилиб фойдаланишга топширилди. Шаҳарда мактаблар кўпайди. Даволаш ва маданий муассасалар ишлаб турибди. Кейинги икки йил ичида шаҳарнинг асосий ва марказий кўчаларига газ қувурлари ўтказилди. Юзлаб хонадонлар газлаштирилди.

Шаҳар саноатчилари, қурувчилари, савдо-сотиқ ходимлари маҳаллий Советлар сайлови шарафига меҳнат вахтасида туриб ишлаб, янги ютуқларни қўлга киритди.

Ишчилар, хизматчилар, инженер-техник ходимлар ва бутун сайловчилар бугун ўзларининг энг муносиб вакилларини Оқтош шаҳар Совети биринчи депутатлигига сайлашади.

Л. ЭРГАШЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

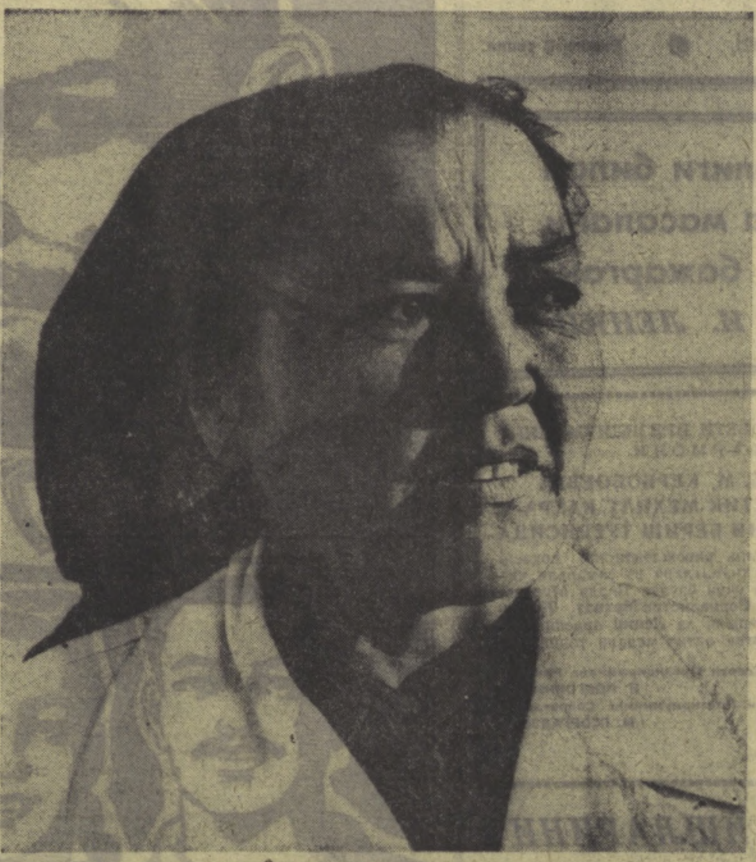

Басти Исмоилова меҳнат қилаётган Калинин районидаги Карл Маркс номли колхоз чорвачилик фермасининг коллективи В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига бошланган социалистик мусобақага қўшилиб катта муваффақиятларни қўлга киритмоқда. Меҳнаткашлар депутатлари Тошкент область Советига депутатликка номзод қилиб кўрсатилган Басти Исмоилованинг ўзи ҳам бошқаларга ибрат бўлмоқда. У бу йил ҳар бир сигирдан камида 3565 килограммдан сут соғиб олиш учун курашмоқда.

Қ. Розиқов фотоси. (ЎзТАГ).

Сайловдан сайловгача

ИНСОННИ ЎЙЛАБ

Партия ва ҳукуматимиз халқ саломатлигини сақлаш тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилмоқда. КПСС XXIII съездининг улуғвор Программаси соғлиқни сақлаш ишини янада тараққий эттириш учун зарур шарт-шароитлар яратиб берди. Барча партия, совет ташкилотлари ҳамда соғлиқни сақлаш органларининг эътибори ана шу тарихий қарорларни амалга оширишга қаратилган.

Самарқанд область маҳаллий Советлари соғлиқни сақлаш ишини янада яхшилаш, меҳнаткашлар саломатлигини сақлаш ҳақида ғамхўрлик қилишни ўзларининг жонажон ишлари деб биладилар. Шу боисдан ҳам бу хайрли ишга бутун жамоатчилик ҳамда депутатларнинг диққатини қаратмоқдалар.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг, шунингдек, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Советининг «Аҳолига медицина хизматини яхшилаш тўғрисида»ги қарори босилиб чиққандан сўнг ҳар бир қишлоқ ва посёлка Советида ана шу тарихий қарорни бажариш юзасидан конкрет тадбирлар ишлаб чиқилди. Бу тадбирларни қандай амалга оширилаётгани қишлоқ ва посёлка Советлари сессиясида муҳокама қилиш мўлжалланган. Соғлиқни сақлаш доимий комиссиялари ишини жонлантиришга қаратилган тадбирлар ҳам белгиланган. Ҳозир кўпгина қишлоқ, посёлка Советларининг раҳбарлари соғлиқни сақлаш масалаларига, медпунктлар учун янги бинолар қуришга, уларни ўз вақтида ремонт қилиш, керакли асбоб-ускуналар билан жиҳозлаш, аҳоли яшайдиган пунктларнинг санитария ҳолатини яхшилашга алоҳида эътибор бермоқдалар. Бу ишда айниқса Булунғур районидаги Хошдали қишлоқ Советининг раиси Маҳбуба Ниёзова, Оқдарё районидаги Октябрь қишлоқ Советининг раиси Х. Темирова, Нарпай районидаги Олтиўғил қишлоқ Советининг раиси Жўраев ўртоқлар алоҳида ўрнак кўрсатмоқдалар.

Областимизда ўтган сайловдан буён маҳаллий Советлар ташаббуси билан колхоз ва совхозлар маблағлари ҳисобига ҳамда жамоатчилик кучи билан кўпгина медицина муассасалари қурилиб, ишга туширилди. Ғаллаорол районидаги «Гулистон», Иштихон районидаги «Коммунизм», Ургут районидаги «Ленинград» колхозларида, Пайариқ районидаги «Пайариқ», Самарқанд районидаги «Боғизағон» совхозларида барпо этилган касалхоналар, Нурота районидаги марказий район касалхонаси қошида қурилган 50 ўринли ётоқхона корпуси ва бошқа объектлар ана шулар жумласидандир. Иштихон районидаги Ленин номли колхоз территориясида қишлоқ участка касалхонаси Каттақўрғон районидаги Пайшанба қишлоғида 60 ўринли туғруқхона, Нурота районидаги марказий касалхона қошидаги ётоқхона корпуси, Пайариқ районидаги марказий район касалхонаси қошидаги 100 ўринли корпус, Ургут ва Хатирчи районларидаги сил касалликлари диспансерлари қошидаги 200 ўринли янги корпуслар қурилиши колхоз маблағларини кооперациялаш ҳисобига амалга оширилмоқда.

Кенг жамоатчилик ҳамда маҳаллий Советларнинг активлигига таянган меҳнаткашлар депутатлари область Совети соғлиқни сақлашнинг моддий техника базасини яхшилашга эришмоқда. Касалхоналарни йириклаштириш, ихтисослаштирилган ёрдамни кенг қўллаш, Самарқанд ва Каттақўрғон шаҳарларида 2 та йирик медицина маркази ташкил этиш мўлжалланаётир.

Даволаш-профилактика ишларини амалга оширишнинг муваффақияти бу ишда кенг меҳнаткашлар оммасининг иштирокига ҳам боғлиқдир.

Асрлар мобайнида яшаб келган зарарли урф-одатларни сиқиб чиқариш учун аҳоли орасида санитария-оқартув ишини мунтазам олиб бориш зарур. Областимизда кейинги йилларда медицина темаларида кўплаб лекция ва суҳбатлар ўтказилмоқда. Шаҳар ва районларда саломатлик халқ университетлари, оналик мактаблари ташкил этилган. «Саломатлик куни», «Озодалик ойлиги» ўтказилмоқда. Санитария-оқартув ишининг асосий форма ва методларидан бўлган тематик кечалар, савол-жавоб кечалари, конференциялар тез-тез уюштирилмоқда. Унда профессор Н. И. Медведов, медицина фанлари доктори Б. Рустамов, профессор А. Шумейко, доцент А. Одилов, Область Советининг депутатларидан А. Арутюнова, У. Ваҳобова, М. Узоқова, С. Хусаинова, М. Мансуров ўртоқлар актив иштирок этмоқдалар. Улар ўқиган лекция ва суҳбатлар кўпчиликка манзур бўлмоқда.

Медицина институтининг кўпгина профессорлари, доцент ва ассистентлари «Саломатлик университети» ишида актив иштирок этмоқдалар.

Ўтган икки йил мобайнида областда аҳоли яшайдиган пунктларни ободонлаштириш, уларнинг санитария ҳолатини яхшилаш соҳасида маълум ишлар амалга оширилди. Аҳоли яшайдиган пунктларнинг санитария ҳолатини яхшилаш мақсадида «Озодалик ойликлари» ўтказилмоқда. Шу йил баҳорида аҳоли яшайдиган пунктларни ободонлаштириш ва санитария ҳолатини яхшилаш бўйича икки марта «Озодалик ойлиги» ўтказилади. Бу ишга жамоатчилик кенг жалб этилади.

Юқумли касалликларга қарши курашни янада кучайтириш, шаҳар ва район санитария-эпидемиология станцияларининг моддий базасини мустаҳкамлаш, санитария назорати масалаларида уларнинг мустақиллиги ва оперативлигини кучайтириш мақсадида ўтган йил январь ойидан бошлаб областимиздаги барча шаҳар, район санитария-эпидемиология станциялари область бюджетига ўтказилди. Бу мазкур станциялар ишига ижобий таъсир кўрсатмоқда.

Кейинги йилларда аҳолини дори-дармонлар билан таъминлаш анча яхшиланди. Йилдан-йилга дорихоналар ва дори тайёрловчи пунктлар сони кўпаймоқда. Дорихоналар ишида хизмат кўрсатишнинг янги усул ва методлари кенг қўлланилмоқда.

Областда санитария-оқартув Совети ташкил этилган. Совет аҳоли орасида санитария маданиятини ошириш ва санитария-оқартув ишларига турли ташкилот ва идоралар, кенг жамоатчиликни жалб қилиш билан шуғулланмоқда.

Ҳеч шубҳа йўқки, меҳнаткашлар депутатлари Самарқанд область, район, шаҳар ва қишлоқ Советларининг янгидан тузиладиган доимий комиссиялари, депутатлар ёрдамига таянган ҳолда бундан буён ҳам меҳнаткашлар саломатлигини сақлаш йўлида тинмай курашади. Аҳолига медицина хизматини давр талаблари даражасида уюштириш учун бутун куч ва имкониятларни ишга солади.

О. МАҲМУДОВ,
Меҳнаткашлар депутатлари Самарқанд область Совети ижроия комитети раисининг ўринбосари.

ДЕҲҚОН, ҚИШЛОҚ, МАДАНИЯТ

(ГАЗЕТХОНЛАР ХАТЛАРИДАН)

Маҳаллий Советлар шаҳар ва қишлоқларни ободонлаштириш, меҳнаткашларга маданий-маиший хизматни яхшилашга алоҳида эътибор бермоқда. Редакциямизга келаётган кўплаб хатларда шу ҳақда ҳикоя қилинади.

«Калинин номли колхоз Хатирчи районидаги энг йирик ва сертармоқ хўжаликлардан бири. Колхоз давлатга мўл-кўл «оқ олтин», ғалла ва бошқа чорвачилик маҳсулотлари етиштириб, бунинг эвазига катта даромад оляпти. Даромаднинг бир қисми колхоз қишлоқларини ободонлаштиришга сарфланаётир. Бултур ободончилик мақсадларига 50 минг сўмдан ортиқ пул ажратилган эди. Ана шу маблағ ҳисобидан 1 та ҳаммом, 2 та молхона, 2 та типовой шийпон, 2 та трактор парки, 1 та саккиз йиллик мактаб қурилиб, фойдаланишга топширилди. Шунингдек, колхоз ўрамидаги йўллар ремонт қилинди ва тартибга келтирилди. 10 километр йўлга асфальт, 12 километр йўлга тош ётқизилди.

Меҳнаткашларга маданий-маиший хизмат кўрсатиш ҳам яхши йўлга қўйилган.

Колхоз қишлоқларининг истиқболи янада порлоқ. Беш йилликнинг тўртинчи йилида қишлоқларимиз қиёфаси янада ўзгаради, кўркам шаҳарчага айланади», — деб ёзади газетхон Н. Чўтбоев.

Б. Қурбонов, А. Асроров, О. Ўсаров ва бошқа ўртоқлар йўллаган хат-хабарларда Наманган область. Янгиқўрғон районидаги Заркент қишлоқ Советига қарашли Ҳазратшо, Самарқанд область, Пастдарғом районидаги Калинин қишлоқ Советига қарашли Зорман қишлоқларида, Фарғона область, Киров районидаги «Октябрь 40 йиллиги» совхози территориясидаги қишлоқларда кўплаб маданий-маъмурий бинолар қад кўтараётгани, меҳнаткашларга коммунал, маиший хизмат тобора яхшиланиб бораётгани ҳақида ҳикоя қиладилар.

Қишлоқ ва посёлкаларни ободонлаштириш, уларни давр талаблари даражасида қайта қуришда маҳаллий Советларнинг ижрокомлари, доимий комиссиялар, депутатлар, қишлоқ қурувчиларининг ҳиссаси катта. Газетхонлардан Н. Муродов, Р. Бекбоев, Г. Шукурова ўртоқларнинг хатларида Бойсун районидаги Сайроб қишлоқ Совети ва унинг атрофига уюшган депутатларнинг бу соҳада олиб бораётган намунали ишлари ҳақида ёзиб юборганлар.

Шу нарса қувончлики, қишлоқ меҳнаткашларига маданий маиший хизмат кўрсатиш ҳам яхшиланмоқда. Бунда қишлоқ кооператорлари, савдо ходимларининг роли катта.

«Касбнинг ёмони йўқ. Кимки ўз касбига меҳр қўйса, уни ардоқласа обрў қозонади, халқ олқишига сазовор бўлади, — деб ёзади Э. Дамиков. Ғузор матлубот жамиятига қарашли 14-магазин мудири Темир Мардонов ўзининг ҳалол меҳнати, хушмуомаласи билан харидорлар ҳурматини қозонган. У хизмат қилаётган магазин коллективи товарооборот планларини муттасил ошириб бажармоқда. Халққа сидқидилдан хизмат қилаётган савдо ходими Темир Мардоновнинг меҳнатлари муносиб тақдирланган. Унинг кўксини «Совет савдоси аълочиси» значоги безаб турибди».

Навоийлик Ж. Бобоқулов, ленинсклик У. Раҳматуллаев, иштихонлик С. Хўжаев, бойсунлик Н. Омонов ва бошқа ўртоқлар Хатирчи матлубот жамиятининг кекса савдо ходими Нурхон ота Турдиев, Ленинск шаҳар Совети ходимларидан А. Абдуллажанов, ошпазлардан Е. И. Пиронова, бош ошпаз Б. Қурбонов, Навоий матлубот жамиятига қарашли 5-магазин мудири Умаров ўртоқлар ҳақида илиқ сўзлар ёзиб юборишган.

ФАКТЛАР... РАҚАМЛАР...

● 1938 йилда биринчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советига ўтказилган сайловда республиканинг олий органига 395 депутат сайланган бўлиб, булардан 92 киши аёллар эди. Депутатлар орасида олий маълумотлар — 61, ўрта маълумотлилар — 85, бошланғич маълумотлилар — 249 киши эди. Депутатлардан 114 киши ишчи, 150 киши колхозчи деҳқонлар бўлган.

● 1967 йилда еттинчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советига бўлган сайловда 458 депутат сайланди. Шулардан 141 киши аёллардир. Депутатлардан 218 киши олий маълумотли, 118 киши ўрта маълумотли, 122 киши бошланғич ва тўлиқсиз ўрта маълумотга эга.

● 1939 йилда Ўзбекистонда меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларига бўлган сайловда 40284 депутат сайланган эди. Улар орасида хотин-қизлар 13678 кишини ташкил этган. Депутатлардан олий маълумотлилар 920 киши, тўлиқсиз ўрта ва бошланғич маълумотлилар 35285 киши эди. Ишчилардан 1790, колхозчи деҳқонлардан 24186 киши депутат бўлган эди.

● 1967 йилда Ўзбекистон ССРда меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларига ўтказилган сайловда жами 78586 депутат сайланди. Шулардан 34640 киши хотин-қизлардир. Депутатлар орасида олий маълумотлилар 17178 киши, ўрта, тўлиқсиз ўрта ва бошланғич маълумотлилар 61408 киши. Депутатлар орасида 19990 ишчи, 31646 колхозчи бор.

ПАРВОЗ

ОЧЕРК

Куни-кеча бутун совет халқи қатори Ўзбекистон меҳнаткашлари Москвадан хушхабар олдилар. Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги Собир Юнусович Юнусов совет фанини ривожлантиришдаги катта хизматлари учун СССР Олий Совети Президиумининг Фармонига мувофиқ Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвонига сазовор бўлди. Таниқли олимга Ленин ордени ҳамда «Ўроқ ва Болға» олтин медали топширилади.

Академик Собир ЮНУСОВ (чапда) ҳамкасб шогирдлари билан.
А. Тўраев фотоси.

Олам кўклам тароватидан маст. Кун бўйи чимсасиз хилватгоҳлар қўйнини кезиб, турли гиёҳ намуналарини йиққан йигит тоғ ёнбағрига келганда бир пас нафасни ростлаб олгани ўзини кўкатлар орасига ташлади. Шу дам шабада унинг чарчоғини сезгандек, узоқлардан чўпон найининг эркаловчи ёқимли сасини ҳадя этиб кетди. У лабларида ўт ўйнаб, мусаффо осмонга тикилганча, кафтларини ястиқ қилиб ётарди. Қаердандир кўтарилган бургут кўкларга парвоз қилди. Йигит унинг поямa-поя чўққилар оша баландлаб боришини кузатар экан, ўзича ўйларди:

— Кўкларга кўтарилиш учун қушга қанот қанчалик керак бўлса, фанни мисли-сиз тараққиёт босқичига кўтариш учун олимларга билим, келгусини тасаввур этиш шунчалик зарур. Собир,—деди у ўзига-ўзи,—чинакам химик, табиатнинг сирдошни учун ҳали кўп ўқишинг, ўрганишинг, меҳнат қилишинг керак. Кучинг, қунтинг етадими? Етади, етади...

Шу маҳал ҳамкурсларининг овози эшитилди:

— Собир, Юнусов:

— Озот ўрчидан турган йигит, ҳозироқ бургут янглиғ билим чўққилари сари парвозга тайёр эди. Бунга уни ўзи айтгандек, қунти ҳам, қуввати ҳам етарли. Энг кераклиги, у танлаган касбини севарди. Ёшлигиданоқ ҳаёт дорилфунунини ўтган Собир Юнусов интилганга толе ёрлигини яхши биларди.

* * *

Унинг умр дафтарини варақлар эканмиз, пўлатдек тобланиб ўсганлигини, иродаси букилмаслигини ойдин кўрамиз.

Собир Юнусов 1909 йилда Тошкент шаҳрида ишчи оиласида дунёга келди. Гўдаклигида отаси ўлиб, жўжабирдек жон ёлғиз онага унинг игнадан тилкаланган жафокаш бармоқларига қараб қолади. Замона зарби ҳар бир хонадонни чирқиратаётган ўша машъум йилларда Тошхон опа дўппи тикиб тўрт етимини боқади.

Ота-оналик меҳри билан суғорилган давлатимиз етимлар бошини силайди. У 1923 йилгача болалар уйида тарбияланади. Ўн тўртга кирган Собир йиғлайвериб кўзларида ёш қолмаган, ипни болалари тақиб берадиган бўлиб қолган онажонига ёрдамлаша бошлайди. Темирчилик устахонасида ишлаб, онага мадор бўлади.

Совет мактаблари очилиб, камбағалларнинг болалари ҳам барча баробар ўқиётганини кўрган доно она ўғлини ўқитишни истайди. Собиржон ўқиб юрар экан ёзги таътил пайтида қишлоққа чиқиб, Туроб ота деган табибнинг ишларини кўриб, болалик ҳаёти билан чуқур сирлар дунёсига илк бор журъатсизгина мўралаб қаради. Ўшанда Туроб ота ҳузурига илон чаққан бир болани олиб келишган эди. Туроб ота ўша заҳоти югуриб далага чиқиб кетади-ю, ерман ўтидан юлиб келиб, баргларини эзиб сувини ярага томизади, кейин бойлаб қўяди. Гиёҳни яна пиёлага эзиб, сувини болага ичиради.

Собиржон бу «табиблик»ка аввал ишонмайди. Кейин сабабини Туроб отадан сўрайди.

— Бир марта ўқ илонни ари талаганини кўрганман,—деди ота.— Илон ҳолдан тойиб зўрға қочиб қутулди-ю, кейин мана шунақа ерманга тирмашиб, баргини сўра бошлади. Ўйлаб қолдим: демак ерман баргида заҳарга қарши модда бор экан-да. Ҳар бир дарднинг табиатда албатта давоси бўлиши керак. Уни топиш эса қийин...

Шу-шу Собир Юнусов табиат сирларини ўрганишга жазм этади. Давр ёшларни маърифат чароғбони бўлишга даъват этади. Ёш Собир отадек ардоқлаб ўстирган Ватан чақириғига лаббай, деб жавоб беради. 1929 йилда Карл Маркс номидаги педагогика техникумини тамомлайди. Ўткир зеҳнли, ҳаракатчан студентни техникумдан силжитишмайди, ўша ернинг ўзида ўқитувчи қилиб қолдиришади.

Устозлар сўзини қайтаролмаган талаба озгина вақт ўқитувчилик қилгач муддаосини айтади:

— Мен бу ерга, оиламизни кунига яраган ҳукуматнинг энг зарур ва оғирроқ хизматларини бажариб, тузчи оқлагани ўқишга киргандим. Бўлмасам, мақсадим химияни ўрганиш эди...

Техникумдагилар Собирнинг сидқидилдан, куйиб айтган қалб нидосини англадилар. У Ленин комсомолининг йўлланмаси билан Ўзбекистоннинг чекка районларига чиқиб кетди. Жойларда жаҳолатга қарши ўт очди, саводсизликни тугатишга киришиб кетди. Ўйчан йигит бу ишларни қилиб юрар экан, табиб отаникида кўргани, унинг сўзларини бот-бот эслар эди. Ниҳоят муаллимлар

ЭНГ ДЕМОКРАТИК ТАШКИЛОТ

ДЕПУТАТ ВА ҲАЁТ

ҚАТЪИЯТ

Халқнинг юксак ишончини оқлаш — ҳар бир депутатнинг муқаддас бурчи. Буни Абдураҳмонжон Абдуқодиров яхши билади. Бундан икки йил муқаддам 367-Шаҳартепа округининг сайловчилари Ленин номли колхоз бош агрономига катта ишонч билдириб, уни Ўзбекистон ССР Олий Советига депутат қилиб сайлашган, унга қатор топшириқ-наказлар беришганди. Абдураҳмонжон республика парламентининг аъзоси сифатида эл ишончини оқлаш, наказларни вақтида бажариш, қилинган ишлар ҳақида сайловчиларга ахборот ва ҳисоб бериб туришга ҳаракат қиляпти.

Депутат агрономлик қилаётган Ленин номли колхоз ободончилик, маданий-маиший ва коммунал объектлар қуришда Охунбобоев районидагина эмас, балки Фарғона областида энг намунали хўжаликлардан бири. Кейинги йилларда колхозчилар учун ҳар бири 8 минг сўм турадиган янги типдаги уйлардан ўнлаб қурилди. 1968 йилда 35 оила ана шундай шинам уйларга кўчиб кирди. Умуман, ободончиликка бу ерда катта эътибор берилади. Лекин, яқинларгача колхозда янги қурилган ҳашаматли иморатлар кўркини печка карнайлари — трубалари бузиб келар, колхоз Марғилоннинг биқинида жойлашганига қарамай, колхозчилар доим ўтин-кўмир ташвишини тортишар эди. Шунинг учун колхозчиларнинг депутатга биринчи наказги хонадонларни қулай табиий ёқилғи — газ билан таъминлаш ҳақида бўлди. Абдураҳмон бу масалада бир неча бор район ва область ташкилотларига учради. Ўзбекистон ССР Коммунал хўжалик министрлигига хат ёзди. Ниҳоят, 1967 йил ноябрида министр ўртоқ Зиёмовдан жавоб олди. Унда 1969 йилдан колхоз қишлоқларига 8 километр узунликда газ қувури ётқизилиши айтилганди. Шу тариқа район газлаштириш идорасининг мутахассислари иш бошлаб юборишди. Ҳозиргача 350 хонадонда газ қувурига уланадиган системалар шайлаб қўйилди.

— Гапни ўзимизнинг колхоздан бошлаганимиз учун, — дейди депутат кулиб — ҳамқишлоқларимнинг иккинчи наказига ҳам тўхталиб ўтмоқчиман. Бундан 9 йил илгари колхозимизнинг марҳум ишбошиси ва оқсоқоли, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Солижон ака Охунбобоев ташаббуслари билан катта клуб қуришга киришилган эди. Иморат колхоз ғиштидан ҳашар йўли билан тикка қилинди, усти ёпилди. Сувaш, безаш, нақшлашга келганда эса қурилиш таққа тўхтаб қолди. Бунга, аввало Солижон аканинг вафоти, қолаверса қурилиш махсус лойиҳа-сметасиз бошланганлиги сабаб бўлди. Баъзилар шунча катта колхозда улкан қурилишнинг тақдири наҳотки бир кишининг фаолиятига боғлиқ бўлса, деб таажжубланаётган бўлсалар керак. Ҳа, клуб қурилишида Солижон аканинг роли катта эди. Шунинг учун ҳам лойиҳаловчи мутахассислар назарида салкам ярим миллион сўм сарфланиши лозим бўлган ишлар оқсоқолимизнинг тадбиркорлиги туфайли атиги 127 минг сўм билан битказилганди. Сайловчилар менга ана шу «музлаб» қолган клуб қурилишини давом эттириш ҳақида топшириқ беришди. Бу иш ҳал бўлиш арафасида турибди. Область партия комитетининг ёрдами билан лойиҳалаш институти клубнинг лойиҳа-смета ҳужжатларини тайёрлаб берди. Лекин, бу ишнинг бир томони. Иккинчи томони — маблағ масаласи. Колхозимиз ўтган йили салкам 4 миллион сўм даромад қилган бўлса ҳам бу йил қурилишлар кўпайтириб юборилса, хўжаликни иқтисодий жиҳатдан ўтиргизиб қўйиш мумкин. Йил давомида бир неча йирик иншоотлар қуриш планлаштирилган экан, колхозчиларнинг умумий йиғилишида қайси объектни илгарироқ битказиш лозим топилса, ўшани маблағ билан таъминлаш ҳақида келишиб олиниши керак.

Райондаги «Ленинизм» колхозининг сайловчилари олдида депутатнинг юзи ёруғ. Уларнинг колхоз хонадонларига тоза сув элтувчи қувурлар ётқизиш ҳақидаги наказлари бажарилди. Бу масалани ҳал қилишда Абдураҳмонжон Абдуқодировга колхоз правлениеси ва қишлоқ активлари катта ёрдам беришди. Лекин, депутат «1 Май» колхозидаги сайловчилари олдида наказларини бажаролмагани учун ҳижолат бўлиб юрибди. Улар типовой мактаб қуришга ёрдамлашишни сўрашганди. Халқ хизматкори бу масалани район халқ маорифи бўлими олдига қўйди — бўлмади. Район партия ва совет ташкилотларининг раҳбарларига учради — бўлмади. Шундан кейин область ижроия комитетига хат ёзди. Ҳозирча область ташкилотидан ҳам аниқ жавоб ололгани йўқ.

Депутат Абдуқодировнинг ташвишлари кўп. Ленинчилар улуғ доҳийнинг 100 йиллик шонли юбилейи шарафига 2150 гектар майдонда пахта ҳосилдорлигини 30 центнерга етказишни мўлжаллаб турибди. Баҳор эшик қоқяпти. Ўтган йили ҳосил йиғим-терими чўзилиб кетиб, кузги-қишки ишлар кўнгилдагидай бўлмади. Кўп майдонлар шудгорланмай, ғўзапояси билан қолиб кетди. Ер муздан тушиши биланоқ, ғўзапоядан тозалаш ва хайдашга зўр берилмаса, экин-тикин шошириб қўяди. Бундан ташқари сайловчилар билан ҳар гал учрашганда, уларни қабул қилганда янги-янги наказлар беряпти. Наказларнинг баъзиси шикоят тариқасида бўлса, баъзиси эса боши берк кўчага кириб қолган жумбоқ масала. Уларни ҳал қилгунча депутатнинг кўплаб меҳнати, вақти кетади. Иш юришмаганда эса ороми йўқолиб, асаби бузилади.

Унинг асабига тегиб келаётган муаммолардан бири Ленин номли колхознинг «Ўроқ-болға» участкасидаги касалхона қурилиши. А. Собиров бошлиқ район колхозлараро қурилиш ташкилоти бу объектга 1961 йилда қўл урган эди. Орадан 8 йил ўтса ҳамки, касалхона биноси битказилмайди. Катта участкада бировнинг тоби қочса, ё Марғилонга ёки қўшни колхозлар территориясидаги шифохонага олиб боришга тўғри келяпти. Қурилиш ташкилоти ўзаро шартнома асосида колхоздан объект қурилишига ажратилган маблағни тўла олиб бўлган. Объект қурилишида эса ҳамма нарса чала-чулпа, ёритиш ва иситиш системалари йўқ. Пулини ўзлаштириб юборган ташкилот эса «бизда бу ишларни қиладиган мутахассислар йўқ» деган баҳона билан муҳим объектни бир неча йилдан бери фойдаланишга топширмаяпти. Бу борада ҳали ишга тушмаган касалхона биноси камида уч марта ремонт қилинди. Депутат Абдуқодиров колхозлараро қурилиш ташкилотининг масъулиятсиз ва ношуд раҳбарлари билан қайта-қайта учрашди, маслаҳатлашди, ҳатто жанжаллашди. Бироқ, қишлоқ касалхонаси қурилиши ҳамон аросатда қолиб келяпти.

9-қурилиш трестига қарашли 2-механизациялашган кўчма колонна район колхозларига ҳар йили кўплаб уйлар қуриб беряпти. Лекин, баъзи иморатлар шошма-шошарлик туфайли катта камчиликлар билан фойдаланишга топшириляпти. А. Йўлдошев бошлиқ бу ташкилот қурувчиларининг «мендан кетгунча» қабилида иш тутаётганлиги элни ранжитяпти. Қишлоқ аҳли қурилиш сифатини кескин яхшилаш масаласини тегишли ташкилотлар олдига қўйиб, ҳал этиш борасида депутатга наказлар берган эди. Аммо, депутат А. Абдуқодировнинг бу соҳадаги ҳаракатларидан натижа чиқмаяпти. Қурилишда бурилиш бўлмаяпти.

Биз Абдураҳмон Абдуқодиров билан хайрлашаётиб, ундан депутатнинг энг яхши фазилати нимадан иборат, деб сўраб қолдик. У бундай саволни кутмагани учун бир оз ўйланиб қолди. Сўнг фикри жамланди шекилли жавоб берди:

— Депутат — халқ хизматкори. У сира умидсизликка тушмаслиги керак. Ишчан, принципли ва қатъиятли бўлиши керак. Демоқчиманки, юқоридаги баъзи масалалар ҳозирча ҳал бўлмай турган экан, мен бундан умидсизланмаслигим, эл ишончини оқлаш — наказларни бажариш йўлида янада астойдил жонбозлик кўрсатишим лозим.

Тўғри айтасиз, Абдураҳмон!

М. МАНСУРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Д. ЭРГАШЕВ,
Фарғона область партия комитетининг инструктори.

ФАКТЛАР... РАҚАМЛАР...

● Совет ҳокимияти йилларида аҳоли яшайдиган жойларнинг қиёфаси таниб бўлмас даражада ўзгарди. Республика шаҳарларида уй-жой фонди 30 миллион квадрат метрдан ошиб кетди. Бу революциядан илгариги даврга нисбатан бир неча баравар ортиқдир. Ҳозирги пайтда республика шаҳарларида ва район марказларида қарийб 8 минг ўринли 180 та меҳмонхона бор.

● Совет ҳокимиятининг эллик йили ичида республикамизда врачлар сони 180 марта, ўрта маълумотли медицина ходимлари 250 марта, касалхоналардаги ўринлар сони 105 марта кўпайди. 1914 йилда Туркистонда 50 минг кишига бир врач ёки ҳар 10 минг кишига 0,2 врач тўғри келарди. Ҳозирги вақтда эса ҳар 10 минг кишига 18 врач тўғри келади.

● Республика қишлоқларида Совет ҳокимиятининг эллик йиллиги ичида 2770 та клуб, маданият уйлари ва саройлари қурилди, 2820 та киноустановка, 400 дан ортиқ кутубхона, 600 га яқин мактаб бор. Республикада 35 олий ўқув юрти ишлаб турибди ва уларда 190 мингга яқин талаба билим олмоқда. 130 дан ортиқ махсус билим юртларида 125 мингга яқин ўқувчи таълим олмоқда.

ОВОЗИМИЗ

Майсалар ниш урди тағин
куррада,
Ҳаёт жилоси бор ҳар бир заррада.
Етмоқчун Коммуна номли маррага,
Овоз берамиз!

Қўлларда инсоний ҳақ-ҳуқуқимиз,
Тилларда янгроқи куй-қўшиғимиз.
Нурларга чўмсин деб шан уфқимиз,
Овоз берамиз!

Биз улуғ Ленинининг авлодларимиз,
Ғанимга панд берар қанотларимиз.
Сайласак, бор лойиқ
номзодларимиз,
Овоз берамиз!

Менинг депутатим — менинг
номзодим.
Мен билан, сен билан ташлар тенг
одим.
Эл хизматин қилмоқ унга зап
удум.
Овоз берамиз!

Кўнлардан ошади шўх овозимиз,
Зафарни мадҳ этар чертган
созимиз,
Шу даври-даврондан минг бор
розимиз,
Овоз берамиз!

Ҳайриддин САЛОҲ.

ҚУШКУПИР районидаги Жданов номли колхоз механизатори коммунист Ойдин Маткаримовани ҳамқишлоқлари жуда ҳурмат қилишади. Чунки у меҳнатдаги уддабуронлиги, одамларга меҳрибонлиги билан бошқаларга намуна бўлмоқда. Шунинг учун ҳам уни меҳнаткашлар депутатлари Хоразм область Советига депутатликка номзод қилиб кўрсатишди.

К. Отаев фотоси. (ЎзТАГ).

ШОДЛИК КУНИ

Байрам тонги отди. Файзли кўклам куни дилларда ажиб бир қувонч.

Бугун тонгда сайлов участкасига йўл оларканман, бу дамларни қанча орзиқиб кутганларимни эслаб дилимга фахр-ифтихор ҳислари қуйилди. Биринчи марта сайловга қатнашишим. Бугунги қувонч ва ҳаяжонларимни сира унутмасам керак. Барча тенг ҳуқуқли Совет хотин-қизлари қатори халқ номзодлари учун овоз бераётганим туфайли шодликларим чексиз.

Г. ВАЛИЕВА,
Тошкент Давлат чет тиллар институти 1-курс студенткаси.

МАМЛАКАТНИНГ ПАРТИЯ ТАШКИЛОТЛАРИДА

ОЛМАОТАДА КЕНГАШ

ОЛМАОТА, 14 март. (ТАСС). Бу ерда бугун марксизм-ленинизм университетлари директорларининг уч кун давом қилган зонал кенгаши тугади. Кенгашни КПСС Марказий Комитетининг пропаганда бўлими чақирган эди. Кенгаш ишида Қозоғистон, Ўзбекистон, Қирғизистон, Туркманистон, Тожикистондаги марксизм-ленинизм университетларининг директорлари ҳамда Туркистон ҳарбий округи марксизм-ленинизм университетларининг бошлиқлари қатнашдилар.

Партия ўқуви системаси учун юқори малакали пропагандистлар тайёрлаш, ўқув-методика ишини яхшилаш, машғулотларнинг ғоявий-назарий мазмунини ошириш масалалари кенгаш диққат марказида бўлди.

кўпайиб, ишлар камайгач у ўз орзуси кетидан кетди. 1930 йилда Тошкент Давлат университетининг химия факультетига ўқишга кирди. Ўқиш даврида ҳамкурслари, ботаника ўқитувчиси билан тоғларга, даралрга, яйловларга чиқар, турли ўсимликлардан намуналар йиғиб келиб ўрганар эди. Шундай кунлардан бирида, у бургут парвозини кўрди-ю унга тақлидни ҳаёт мезони қилиб олди. Гиёҳлар шайдоси диплом ишини ҳам шифобахш кўкатларни ўрганишга бағишлайди. Университетдаги устозлари унга дастлабки илмий тадқиқотни Москвада, шу соҳанинг билағон усталари ҳузурида паёнига етказишни маслаҳат беришди. Бу илтифотдан боши кўкка етган Собир 1934 йилда, бир йилга Москвадаги С. Орджоникидзе номидаги Бутуниттифоқ илмий-текшириш фармацевтика институтининг алкалоид лабораториясига боради. Бу лабораторияда диплом ишини муваффақиятли тугатади. У уйга қайтиш тараддудини кўраркан лабораториянинг бошлиғи Совет Иттифоқида биринчи бўлиб алкалоидларга асос солган, СССР Фанлар академиясининг академиги Александр Павлович Орехов, бу оддий-камтарин ўзбек йигитининг меҳнатсеварлигини, қобилиятини, илмга бўлган қизиқишини кўриб ўзининг лабораториясига ишга таклиф қилади. Академикнинг ишончини оқлаган Собир Юнусов шу лаборатория аспирантурасига кирди.

Суҳбатларнинг бирида академик Александр Павлович Собир Юнусовга шундай дейди:

— Мен сенга диссертация учун тайёр тема бермоқчимасман. Сен ўз дидинг билан тема танлаб ол.

Шундан сўнг Собир Юнусов биринчи навбатда Ўзбекистоннинг ёввойи-шифобахш ўсимликларини ўрганишни айтди. Бу устозга ҳам маъқул бўлди. Ёш олим Ўзбекистоннинг тоғлик районларидан ўзида алкалоид сақлайдиган ўсимликларни йиғиб олиб кетди. Бу ўсимликлардан лолақизғалдоқни мукаммал текширди. Бунинг натижасида бир қанча янги алкалоидларни очиб, уларнинг тузилишини ўрганиб ва алкалоидларни биридан-иккинчисига ўтишларини исботлаб берди. 1939 йилда шу янгиликлари асосида химия фанлари кандидати даражасини олиш учун диссертация ёқлади. Москвалик олимларнинг ишлари билан кенг танишиб, уларнинг намунали иш услубларини мукаммал ўрганиб олган ўзбек олимининг фаолиятидан кўнгил тўлиб, хурсанд бўлган академик А. П. Орехов Собир Юнусовни ўзига шогирд бўлиб қолишини таклиф қилди. У лабораториянинг катта илмий ходими қилиниб тайинланди.

1941 йилда Собир Юнусовнинг илмий ўйини Ватанни душмандан озод этиш туйғуси эгаллади. У Москва остонасига яқинлашиб қолган фашист босқинчиларга қарши пойтахтлик халқ кўнгиллиларига қўшилиб жанг қилди. Жанглардан бирида оғир ярадор бўлган олим — жангчини 1943 йилда Тошкентга жўнатдилар. Шу йили Собир Юнусов қўлтиқтаёқ ва ҳассада Ўзбекистон Фанлар академиясига кириб келди ва химия институти қошида алкалоидлар химияси лабораториясини ташкил қилди. Оғир уруш йилларида кўп нарсалар етишмаслигига карамасдан у ўз атрофига ёш кимёгарларни тўплаб ўсимликларда мавжуд бўлган фаол физиологик вазифаларни бажарадиган моддаларни ўрганишга киришди.

Олим илмий изланишлари давомида бирон қийинчиликка дуч келар экан, дарҳол ўз устозлари билан маслаҳатлашар, уларнинг мадади билан яна ишини давом эттириб кетар эди. Собир Юнусов устозларини ҳамиша қалбида сақлайди. Авлодлари орасида бирор ўқимишли одам чиқмаган оддий йигитни мана шундай мартабага эриштирган устозларни унутиб бўлармиди, ахир.

1949 йил, Собир ака Юнусов ҳаётида унутилмас сана бўлиб қолди. У химия фанлари доктори илмий даражасини олиш учун бензилтетрагидроизохинолин ва фенантрен алкалоидлари, деган темада докторлик диссертациясини ёқлади.

Ёввойи ўтларнинг шифобахш хосияти қадим замонлардан бери кишиларнинг фикри-зикрини ром этиб келган. Бундан неча юз йиллар бурун буюк ҳаким Абу Али ибн Сино ҳам юзлаб ўсимликлардаги бу хусусиятни ўрганиб, авлодларга бебаҳо мерос қолдирган. Бу баҳс, бу текширишлар ҳали ҳам давом этмоқда. Табиат сирлари образли қилиб айтганда, ҳаёт каби кенг ва чексиздир. Унга ҳар бир олим, ҳар бир авлод ўз улушини қўшиб ўтади. Собир Юнусович ҳам ана шундай фан кошонасида ўз мактабини яратаолган олимлардан биридир. Уни бу кун бутун жаҳон танийди. Биргина Цюрихда қозонган обрў ва ютуғини эшитинг. Бу ерда жаҳон кимёгарлари олдида Собир Юнусович «Алкалоидлар химияси устидаги тадқиқотлар» деган докладини немис тилида ўқиди. Кейин савол-жавоблар бошланди. Жаҳон химиклари анжуманида қилни қирқ ёрадиган, ҳақиқий кашфиётнинг қадрига етадиган олимлар билан бирга, яхши ишингни кўра олмайдиган, кашфиётни тан олмайдиган шахслар ҳам ўтирар эди. Улар Собир Юнусовичга турли саволларни ёғдиришди. Собир Юнусов ҳар бир саволга шунчалик дадил ва аниқ жавоб бердики, ҳамма ҳайратда унга тан берди.

Олим 60 ёшга кирган бўлса ҳам, уруш жароҳати вақти-вақти билан сезилиб турса ҳам тиниб-тинчимайди. У бошқараётган Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли ўсимликлар химияси институти коллективи халқ хўжалигида жуда қимматли бўлган илмий ишларини амалга оширяпти. Бу ерда ҳозир энг янги асбоб-ускуналар билан жиҳозланган 13 та лаборатория ишлаб турибди. Лабараториялар бир-бирлари билан яқиндан боғланган, яъни химиклар, технологлар, фармакологлар, ўсимликшунослар ҳамкорликда иш олиб бормоқдалар. Институт Собир Юнусов бошчилигида айниқса алкалоидларни ўрганиш соҳасида жуда катта беқиёс ишларни қилди. Алкалоидлар лабораторияси коллективи ҳозиргача 3600 дан ортиқ ўсимликни ўрганиб, улардан 200 га яқинининг алкалоид ташувчилигини, алкалоидларни ўсимликларнинг турли аъзоларида тўпланиш қонунлари ва уларнинг бажарадиган вазифаларини аниқлади. 210 дан ортиқ алкалоид топилди. Шулардан 120 дан ортиғи янги топилган алкалоиддир.

Қандай муваффақиятга эришган бўлсак,— деди олим биз билан хайрлашар экан — Коммунистик партия ва Совет ҳукумати туфайли, устозларим туфайлидир.

Устозининг шогирдга сингган меҳнати ҳақида кўпдан-кўп гапириш мумкин-у, лекин уни ўлчаб бўлмайди.

Бу кун Собир Юнусовичнинг ўзи ҳам ёшларни тарбиялашга жуда катта меҳнат сарфламоқда. Ҳозиргача Собир Юнусов раҳбарлигида 7 та фан доктори, 50 га яқин фан кандидати етишиб чиқди. Унинг шогирдларини Ўзбекистондагина эмас, Туркманистонда, Арманистонда Совет Иттифоқининг турли жойларида учратиш мумкин.

Собир Юнусовнинг 340 дан ошиқ илмий ишини ўқиб, унга шогирд бўлган кишилар ҳам қанчадан-қанча.

Фаол жамоат арбоби, устоз олимнинг фан олдидаги, хусусан алкалоидлар соҳасидаги улкан хизматлари партия ва ҳукуматимиз томонидан юксак тақдирланди. Меҳнат Қизил Байроқ ордени, Ҳурмат белгиси ордени, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг қатор ёрлиқлари билан мукофотланган, республикамизнинг Беруний номидаги олий мукофотига сазовор бўлган, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан ва техника арбоби деган юксак унвон эгаси Собир Юнусовнинг тоғдек кўкрагига Ленин ордени, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони олтин юлдузи тақилади.

Совет химия фанининг довруғини оламга таратган ўзбек халқининг атоқли фарзанди Собир Юнусов ўз меҳнатлари билан, шогирдлари билан қуёш умрини кўражак.

Расул РАҲМОНОВ.

УСТОЗЛАРИМИЗ

Калинин районидаги Куйбишев номли колхозда Раҳима Нурмуҳамедова деган аёл яшайди. У ҳозир 64 ёшда. Бахтини меҳнатдан топган. Онахоннинг ҳозир 10 фарзанди ва 45 невараси бор. Она уларни соғлом, тетик, бақувват, илмли, маданиятли, яхши хулқ эгаси, коммунистик жамиятнинг актив қурувчилари қилиб тарбиялаб вояга етказди. Ўғли Кўчқор колхозда бухгалтер, Марҳамат боғча мудираси, Зоҳид колхозчи, Шафоат шу колхоздаги 57-мактабда ўқитувчи, Саноат Пискентда ўқитувчи, Муҳаббат инженер, Маъмура боғчада тарбиячи. Ўғли Неъмат эса 2-таксомотор паркида шофёр бўлиб меҳнат қилмоқда.

Пойтахтимизда ҳам ана шундай табаррук онахонларимиз кўплаб топилади. С. Сулаймонова, С. Ёқубова, С. Радченко, Т. Луткова, Ф. Язикаева, Е. Мальцева, М. Ёқубжонова, Т. Ҳакимова, Ш. Қўшоқова ва бошқа онахонларимиз Тошкентдаги 132-мактабда бир неча йиллардан бери ўқитувчи бўлиб ишлаб, ёш ниҳолларга зиё тарқатмоқдалар. Санобар Сулаймонова, Салима Ёқубовалар эса 33 йилдан бери бошланғич синфларда дарс бериб, мактаб остонасига эндигина қадам қўйган, қўлида қалам тутишга қийналган болаларга билим ва тарбия бериб, катта ҳаёт йўлига узатмоқдалар.

Уларнинг бутун фикр-зикри шогирдларининг муваффақиятли ўқишига, яхши тарбияланишига қаратилган. Мураббиялар ўз билим хазинасини замонавий фан янгиликлари, илм жавоҳирлари билан тўлдирибгина қолмасдан, бу бебаҳо хазинадан, туганмас маънавий бойликдан ўз шогирдларини ҳам баҳраманд этиб борадилар. Ана шундай юксак фазилатга эга бўлган бу мураббиялар коллектив ва мактаб ўқувчиларининг ҳурматини қозонганлар.

А. РАСУЛОВ.
Тошкентдаги 132-мактаб ўқитувчиси.

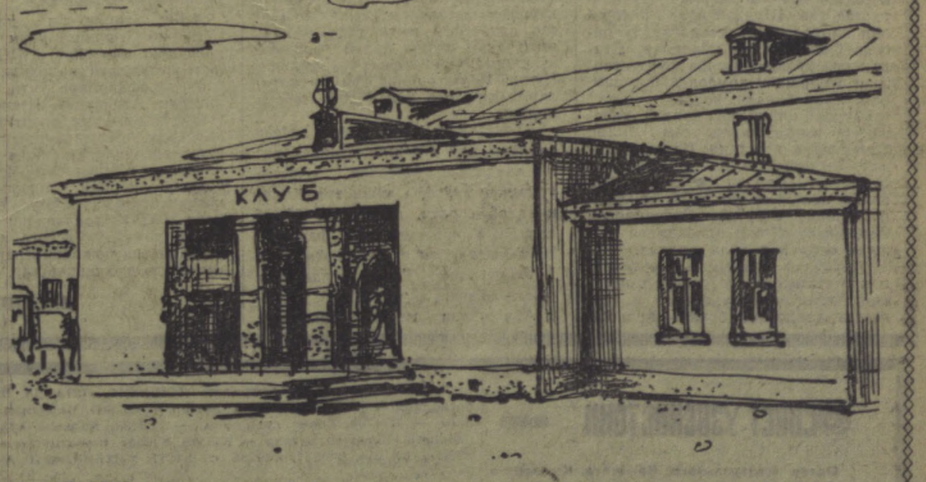

МАҲАЛЛИЙ Советлар ташаббуси билан қишлоқ ва шаҳарларда янги-янги уй-жойлар, жамоат бинолари қад кўтармоқда. Н. Корнилов чизган мазкур расмда Хўжайлидаги қишлоқ клуби тасвирланган.

Қардош мамлакатлар кенг тараққиёт йўлида

◆

Хитой маъмурларининг ўзбошимчалиги авж олмоқда

◆

Фунт стерлингнинг мезони бузилаётир

ТУРИЗМ МАМЛАКАТИ— ДЎСТЛАР МАМЛАКАТИ

Бу йил кузда Германия Демократик Республикаси ташкил этилганига 20 йил тўлади. Шу муносабат билан ГДР саёҳатлар бюроси Ватанимиздаги Иттифоқдош республикаларнинг пойтахтларида «Туризм куни» ўтказади. 15 апрелда Тошкентда ўтадиган «Туризм куни»да маҳаллий марказий матбуот журналистлари, радио ва телевидение ходимлари иштирокида матбуот конференцияси ҳам уюштирилади.

Немис халкининг байрами шарафига ГДР саёҳатлар бюроси, СССР Министрлар Совети ҳузуридаги чет эл туризми бошқармаси ва ГДР билан дўстлик совет жамияти «Туризм мамлакати — дўстлар мамлакати» шиори остида конкурс — викторина эълон қиладилар. Конкурсда ГДРни биладиган ёки у билан танишишни истайдиган ҳамма кишилар қатнаша олади. Конкурс қатнашчилари учун 2000 та ютуқ ажратилган. Ютуқлар орасида Германия Демократик Республикасига бориш учун 30 та (шундан 2 таси Узбекистонга) бепул туристик путевка, ГДР саноати ишлаб чиқарган буюмлар ва бошқа кўпгина совринлар бор.

Агар сиз ушбу конкурс-викторинада қатнашишни истасангиз қуйидаги саволларга жавоб ёзиб юборишингиз керак:

— ГДРда бўлганингизда сизга ҳаммадан кўра нималар кўпроқ маъқул бўлди?

— Сиз ГДРда нималарни кўришни истар эдингиз?

Жавобларни 1969 йил 10 апрелдан кечиктирмай ушбу адресга юборинг:

Москва, Жданов кўчаси 3, «Берлин» меҳмонхонаси, 230-хона. ГДР саёҳатлар бюросининг СССРдаги ваколатхонаси.

Уз адресингиздан ташқари, ёшингиз ва касбингизни ҳам кўрсатишни унутманг.

ХАБАРЛАР, ВОҚЕАЛАР, ЯНГИЛИКЛАР

ДУНЁ ХАРИТАСИ ОЛДИДА

СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИДА

ИЛЬИЧ ҲАҚИДА КИНОСЕРИЯ

БУХАРЕСТ. Мана бир неча йилдирки, «Россия революцион пролетариатининг доҳийси» туркумидаги ҳужжатли, илмий-оммабоп ва бадиий фильмлар мамлакат экранларидан тушмай қуйилиб келмоқда. «Ленин Октябрда», «Ленин 1918 йилда», «Милтиқли киши», «Барча тириклардан тирик у» фильмлари, айниқса, катта қизиқиш билан қаршиланмоқда. Руминиялик томошабинлар яқинда кўрсатилган «Она қалби» ва «Ленин Польшада» картиналарини ҳам илиқ кутиб олдилар. Бу фильмлар зангори экранда ҳам қайта-қайта намойиш қилинди.

Ф. АНГЕЛИ,
АПН мухбири.

«ДУНАЙ МАРВАРИДИ» КЎЧАЛАРИДА

БУДАПЕШТ. Социалистик Венгрия пойтахти кун сайин кенгайиб бормоқда. Ҳозир унинг аҳолиси икки миллиондан ошиб кетди. Шаҳар транспортининг иши анча мушкуллашиб қолди. Шу сабабдан ҳам янги Будапешт метроси жадал суръатлар билан қурилмоқда. Метронинг биринчи линияси Венгрия озод қилинган куннинг 25 йиллигида — 1970 йилнинг 4 апрелида ишга тушади. Шунингдек, шоирлар ибораси билан айтганда «Дунай марвариди» — Будапешт кўчаларидан янги автобус, трамвай ва троллейбус маршрутлари ўтказилади. Таксилар янада кўпаяди. Шу йилнинг июлидан бошлаб шаҳар транспортининг кўпгина турлари кондукторсиз йўлга чиқади.

Габор САТМАРИ,
венгер журналисти, АПН мухбири.

РУС ТИЛИДА ЎҚИЙМИЗ

СОФИЯ. Совет вақтли матбуоти минглаб болгар меҳнаткашларининг чинакам дўсти ва ёрдамчиси бўлиб қолди. Бу ҳақда Болгария Халқ Республикаси алоқа министрлиги берган маълумотлар жуда ибратлидир. Болгар газетхонлари СССРдан 1400 номдаги турли журнал, газета ва илмий бюллетенлар оладилар. Уларнинг умумий тиражи 1969 йилда 50 миллион нусхадан ҳам ошиб кетади. Бу бултургидан 2 миллион нусха зиёддир.

Болгарияга ҳар куни 28 минг, яъни бултургидан 4 минг нусха зиёд «Правда» келади... «Неделя»нинг тиражи 15 минг, «Огонек» ва «Советский Союз» журналларининг тиражи эса 13 мингтаданга етади. Обуначиларнинг болалар газеталарига бўлган талаби янада ўсади.

(АПН — «София-Пресс»).

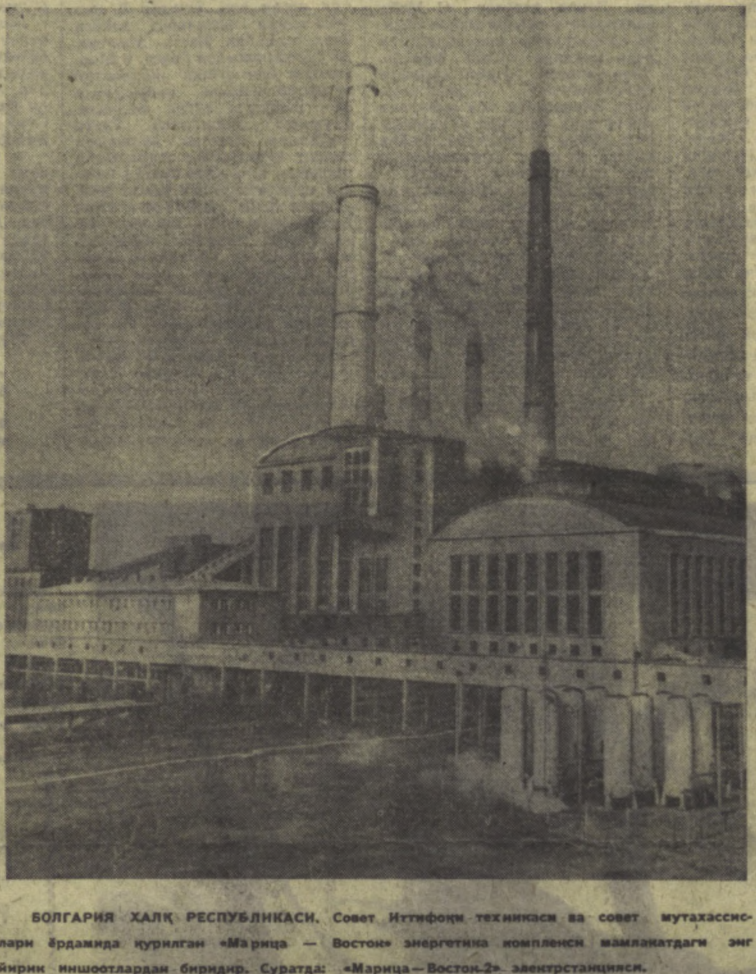

БОЛГАРИЯ ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИ. Совет Иттифоқи техникаси ва совет мутахассислари ёрдамида қурилган «Марица — Восток» энергетика комплекси мамлакатдаги энг йирик иншоотлардан биридир. Суратда: «Марица—Восток-2» электрстанцияси.

БТА—ТАСС фотоси.

ХИТОЙДАГИ ВОҚЕАЛАР

СССРнинг Пекиндаги элчихонаси биноси ёнидаги оломон кеча кеч тунга қадар тарқамади. Армия офицерларининг командаларига биноан хунвэйбинлар оломони то овозлари бўғилгунча Советларга қарши сўзларни айтиб қичқиришди. Ҳар икки соатда уларнинг ўрнига янги кучлар келиб турарди. Шу кунларда элчихона теварагидаги шовинистик руҳдаги машмашада Пекин маъмурлари қўшни болалар боғчалари ва мактаблардаги болаларни ҳам қатнашишга мажбур қилди.

Қамалнинг дастлабки кунлари элчихона биносига тўққиз радиокарнай оғзи қаратилган бўлса, кейинчалик радиокарнайлар сони 28 тага қадар кўпайтирилди. Ўтган тунда яна йигирмага қадар радиокарнайлар келтирилиб, симёғочларга ва қўшни биноларнинг томларига ўрнатилди.

Пекин матбуоти, радиоси ва телевидениеси қарийб тўла равишда Советларга қарши васвасани авж олдиришга ўтказилган. Сўнгги кунларда «Жэнминь жибао» газетаси олти саҳифасидан тўрт саҳифасини, «Гуанмин жибао» газетаси эса тўрт саҳифасидан уч саҳифасини Советларга қарши материалларга бағишламоқда. Бошқа матбуот ва радио органлари ҳам ёлғон-яшиқ хабарларни тўқишда булардан қолишмаётир. Улар фактлар билан ҳисоблашмай, ўз газетхонлари ва тингловчиларини лақиллатишга, уларни чалғитадиган хабарлар беришга уринмоқда. Телевидение ҳар куни мамлакатнинг кўпгина шаҳарларида ўйналаётган миллий мутаассиблик тўполонларини кўрсатмоқда.

Даманский ороли ёнида Хитой маъмурлари қуролли иғвогарлигининг эртаси куниёқ Пекиндаги чет эл кузатувчиларига шу нарса равшан бўлиб қолдики, Мао Цзэ-дун группаси бошқараётган бу катта тарғибот машинаси мазкур иғвогарликдан ички сиёсий мақсадларда, Советларга қарши янги кампанияни авж олдиришда фойдаланмоқ учун барвақт тайёрлаб қўйилган эди. Шу кампания бошлангунча Хитой газеталари кун сайин Мао Цзэ-дун ғанимлари лагеридан бўлган «уччига чиққан жиноятчилар ва газандаларни» янчиб ташлашга, «Маонинг ҳамма душманларини тугатишга» чақириб келган эди. Аммо мамлакатда ўсиб бораётган норозиликни бостиришда маочиларга на ур-йиқит, на дўқ-пўписалар ёрдам бера олди. Ҳозир маочилар антисоветчилик ва миллатчилик васвасасини авж олдирар эканлар шовинистик аланга муҳитида Маонинг барча муҳолифларидан ўч олиш имконини берадиган ва унинг авантюристик йўлига тўсқинлик қиладиган оппозициядан холи вазиятни вужудга келтиришни мўлжалламоқдалар.

Мао Цзэ-дун группаси «маданий революция» барбод этган экономикани кўтаришга, корхоналарда меҳнат интизомини тиклашга кўп ойлардан бери муваффақиятсиз уриниб келмоқда. Энди бўлса, «шимолдан бўладиган хавф» ниқобида ишлаб чиқаришда ҳарбий режимни кучайтиришга уриниб кўрмоқда. «Жэньминь жибао» газетаси корхоналардан олинаётган хабарларни «нафратимизни кучга айлантирамиз» деган умумий сарлавҳа остида босиб, завод ва фабрикаларда ҳарбий интизом ўрнатилишини талаб қилмоқда. «Жэньминь жибао»нинг 10 мартда босиб чиқарган мақоласида ишлаб чиқаришда темир интизом вужудга келтириш тўғрисида қўйилган қаттиқ талаб такрорланади ҳамда шу жиҳатдан олганда ҳозирги вазият «ниҳоятда қулай эканлиги» тушунтириб берилади.

Шу нарса эътиборни жалб қиладики, Пекин кўчаларидаги оломон қатнашчилари Мао Цзэ-дунни «ҳимоя қилишга» чақирмоқдалар. «Ҳар қандай қурбон бериб бўлса ҳам раис Мао ҳимоя қилинсин», «Ўлгунимизча Маони ҳимоя қилайлик» деган плакатларни тез-тез кўриб туриш мумкин. Чет эл кузатувчилари ва мухбирлари Мао Цзэ-дун тарафдорлари «улуғ дарғанинг» путури кетаётган обрўсини тикламоқ учун ҳарбий васваса вазиятидан фойдаланиб қолишни истардилар, деган хулоса чиқармоқдалар. Маочилар ўз раҳбарлари сиёсий йўлининг барбод бўлаётганлигидан Хитой халқи эътиборини чалғитишни, Маонинг социализм ишига хиёнатини, империалистлар билан принципсиз сиёсий ўйнашувини халққа оқлаб кўрсатишни истардилар.

Хитой маъмурлари қуролли иғвогарликни асло яхши ҳаёт кечираётганликларидан қилганлари йўқ! Шу билан бирга Мао Цзэ-дун группасининг янги жинояти ҳам ҳозирги ҳарбий бюрократик режимнинг оғир аҳволини енгиллаштирмайди. (ТАСС), 14 март.

ЦЕЙЛОНДА ҚУРҒОҚЧИЛИК

КОЛОМБО, 15 март. (ТАСС). Цейлоннинг кўпгина районларида қарийб уч ойдан бери қурғоқчилик давом этиб, шоли ва бошқа қишлоқ хўжалик экинлари нобуд бўлмоқда. Аҳоли яшайдиган пунктларда ичиладиган сув танқислиги сезилмоқда.

ХАЛҚАРО ТЕМАДА

ФУНТ СТЕРЛИНГНИНГ БАҲОСИ

ФЕЛЬЕТОН

Молиявий синиш ва қарздорликдан қандай қилиб қутилса бўларкин? Бу савол Қўшма Қироллликдаги энг доно кишиларнинг ҳам бошини гаранг қилиб қўйди. Уларнинг бунчалик қаттиқ ташвишга тушиб қолишларининг сабаби бор. Қарзларнинг оғир юки яқин орада АҚШнинг сира чўкмайдиган авианосеци томонидан Атлантик океанининг энг қаърига ғарқ қилиб юбориши мумкин-ку ахир. Шунда бечора фунт стерлингнинг ҳоли нима кечади?

Лекин, Англия банки олтин запасларининг тахи ҳозирча бузилмай турибди. Айтишларига қараганда халқаро молиявий хазина «Қўриқчи»лари капитализмнинг пул кризисини бир оз тўхтатиб туришни таъминловчи қандайдир режа ўйлаб топишганмиш. Миш-мишларга кўра бу янги режа Англия билан Америка Қўшма Штатлари ўртасидаги тўла «алоҳида муносабат»га асосланган бўлиб, биржаларда оммавий савдогарчиликка йўл очиб қўяди. Бунинг маъноси шундаки, «алоҳида муносабат» йўлида қўйилган дастлабки қадамнинг ўзи Англияни юридик жиҳатдан ҳам АҚШнинг 51-штатига айлантириб қўяди. Ўз-ўзидан маълумки, натижада янги штат пул муомаласида долларга кўчиши турган гап. Шундан сўнг инглизлар дарҳол фунт стерлинг тўғрисида ўйламай ҳам қўядилар. Бунда нима бўлади? Бунда фунт стерлинг учун икки хомбол-у, бир замбил керак бўлади, холос.

Шундай қилиб, ҳеч қандай харажатсиз тош тарозида ҳам ўнлик ўлчамларга кўчилади. Бу ҳақда ҳозир Англияда кўп тортишувлар бўляпти. Шундан сўнг яна бир бошқа проблема ҳам яъни доно кишиларнинг Буюк Британиядан Америкага кўчиш проблемаси ҳам жуда осон ҳал бўла қолади.

Ўз-ўзидан маълумки, британиялик мутахассислар доллар кетидан Атлантика океанининг у қирғоғига ҳаллослаб бориб келишавермайди. Яшил рангли пуллар шу Оролнинг (Англиянинг) ўзида ҳам бемалол куч-қудратга эга бўлгандан кейин унга сира ҳожат қолмайди.

«Алоҳида муносабат» режасининг яна бошқа бир томонлари ҳам бор. Бу режа амалга ошгач, Британия экономикасининг асосий қисми Америка капиталига қарам эканлиги ҳам Англиядаги бирор кимсани ҳуноб қилмай қўяди. Натижада «Дженерал моторс», «Форд» ва «Крапслер» сингари Америка концернларининг Англия автомобилсозлик саноатининг ярмидан кўпроғини ўз қўлига киритганлиги, шунингдек, «Стандарт ойл», ва «Мобил ойл» сингари компанияларнинг ҳам нефть бозорларида ҳамда Шимолий денгиздаги газ манбаларини ишга солишдаги ҳукмронлиги бирорта британияликни ташвишга солмайдиган бўлади.

Бу янги режа давлат бюджетининг ҳарбий қисми проблемасини ҳам ғоятда антика ҳал қилади. Масалан, инглиз ҳукумати яқин ўн йил ичида Америка ҳарбий техникасини харид қилиш учун 1 миллиарддан ортиқ фунт стерлинг харажат қилишни мўлжаллаб қўйган эди. Янги режа туфайли 51-штат учун шунча пулни совуриб юборишга ҳам ҳожат қолмайди. Чунки Пентагоннинг ўзи бу қарзларни жон деб ўзи тўлаб юбора қолади.

51-штатнинг баъзи бир сиёсат донлари ҳам тегишли насибаларини оладилар. Масалан, ҳозирги урушқоқ мудофаа министри Хилининг оёғи олти, қўли етти бўлиб қолади. Унинг мавқеи фақат НАТОдагина эмас, балки Америка Давлатлараро Ташкилотида ҳам ошган бўлиши мумкин.

Ана шунда меҳнат министри Барбара Каслнинг номи ишчилар ҳақ-ҳуқуқини оёқ ости қилиш тарихига АҚШдаги касаба союзларга қарши қонун ўйлаб топарлар Тафт ва Хартли, Лендрум ва Гриффинларнинг номи билан бирга кирарди, учига чиққан ирқчи консерватор Энок Пауэлл эса Ку-Клукс-Клининг Империя Маги бўлиб оларди.

Кўряпсизки, бу режанинг моҳияти яққол кўриниб турибди. Бироқ бу режанинг амалга ошиши учун Лондон билан Бонн ўртасидаги озгина тотувлик ҳалақит берса керак деган мулоҳазага бормоқда. Чунки, Рейндаги жазодан қутилиб қолган баъзибир нацистлар силласи қуриб қолган фунт стерлингни синишдан сақлаб қолишнинг бирдан-бир йўли уни Ғарбий Европа доирасида бир мезонга келтиришдан иборат деб ўйлайдилар. Ана шунда НАТОнинг барча ақчаси, шунингдек фунт стерлинг ҳам ягона бир немис маркасининг қули бўлиб қолар эди. Бу ҳолда Англиядаги, бирор киши фунт стерлингнинг девальвация қилиш учун уринмаган бўларди, Англиянинг ўзи ҳам «Умумий бозор»нинг бир қисмига айланиб қоларди. Чунки, Англиянинг ўзи бунга эришиш учун кўпдан бери интилиб келмоқда.

Фунт стерлингни ҳалокатдан қутқариб қолиш учун бу икки ҳолатнинг ҳар бири АҚШ ва Англия ўртасидаги «алоҳида муносабат» тарафдорлари учун ҳам, шунингдек Атлантика Иттифоқидаги гумашталар учун муштарак бир нарсадир. Мамлакатдаги боақил кишилар, ишчилар синфи эса, мамлакатнинг бирдан-бир тўғри йўли беҳисоб ҳарбий харажатларнинг қисқартиришда Буюк Британиянинг НАТО доирасидан чиқиши ҳамда унинг ўз устига олган империалистик мажбуриятларидан воз кечишида деб биладилар.

И. СИНИЦИН.
(АПН).

АЖОЙИБОТЛАР

СИРКАЛИ... КЎЛ

Ер куррасида «сирка»ли кўллар ҳам бор. Колумбиядаги (Жанубий Америка) Кауки дарёсининг ирмоғи ҳисобланмиш Эль Рио Винегре дарёси мундай ҳисобланади. Пурасе вулқони ёнидан оқиб ўтади. Бу дарё сувининг 1,1 проценти олтингугурт, 0,9 проценти эса туз кислотасидан иборатдир. Шу сабабли бу дарёда бирорта ҳам балиқ яшаёлмайди.

Сицилия оролида эса Ажал кўли бор. Унинг остидаги чашмалардан таркибида жуда кўп кислоталар бўлган сув қайнаб чиқади. Шу сабабли бу кўп планетамиздаги энг «ўлик» кўл ҳисобланади.

УСТИ МУЗ... ОСТИ ҚАЙНОҚ

Антарктидада ажойиб Ванда кўли бор. Кўл сувининг усти қишин-ёзин қалин муз билан қопланиб туради. Кўлнинг тубида эса 25 даража иссиқликдаги шўр сув борлиги аниқланди. Қизиғи шундаки, кўлнинг тубида иссиқ сув чиқадиган булоқлар йўқ.

ГОҲ ДЕНГИЗГА, ГОҲ ОРҚАГА

Европада ғалати бир дарё бор. У олти соат давомида денгизга оқади. Сўнг олти соат давомида тескари оқади. Шундай қилиб Грециядаги бу ажойиб Авар (Авиар) дарёси ҳар кеча-кундузда оқимини тўрт марта ўзгартириб туради. Олимлар дарёнинг бундай телба-тескари оқишига Эгей денгизида сув сатҳининг ўзгариб туриши сабаб бўлса керак деб тахмин қилмоқдалар.

СИЁҲ... КЎЛ

Жазоирдаги Сиди-бель-Аббес шаҳарчасига яқин жойда Сиёҳ кўл бор. Бу кўлнинг сувига ручкани ботириб, оқ қоғозга бемалол ёзавериш мумкин. Табиат яратган бу табиий «сиёҳдон»га иккита дарёча қуйилади. Бу дарёчаларнинг сувида ҳар хил моддалар кўп. Ана шу моддалар бир-бирига аралашиб сиёҳдек суюқлик ҳосил бўлади.

ОБ-ХАВО

Бугун кундузи Узбекистоннинг барча районларида ҳавонинг ўзгариб туриши, деярли ёғингарчиликнинг бўлмаслиги кутилади. Эрталаб баъзи ерларга туман тушади. Секундига 3-7 метр тезликда кучсиз шамол эсади. Ҳарорат 12-17, жанубда 23 даражагача иссиқ бўлади.

Тошкентда ҳаво ўзгариб туради, ёғингарчилик бўлмайди. Кучсиз шамол эсиб, кечаси 5-7, кундузи 14-16 даража иссиқ бўлади.

РАДИО БУГУН

ҲАММА САЙЛОВГА!

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 — Қувноқ концерт, 9.30— Шарқ куйларидан концерт, 10.10 — «Табассум» радиожурнали, 11.35 — Тинчлик, партия, Ватан ҳақидаги қўшиқлар, 12.15—«Эрталабки салом!» (Москва), 13.30 —Концерт (сайловчилар учун, русча), 15.00 — «Сайлов участкаларида...», 15.10—«Ягона оилада», 15.50 — «Олмалиқ зарбдори», 16.10 — «Ватанимни куйлайман», 17.40—Экран янгиликлари, 18.00 «Музикали глобус», 18.40 — Енгил пьесалар, 19.20 — Концерт, 20.00 — «Ёшлик» программаси, 20.30 — Лирик куйлар, 21.00 — «Мамлакатлар ва қитъаларда», 21.10 — Қўшиқлар ва рақслар, 22.20 — «Табассум» (такрорий эшиттириш), 23.10 — Концерт.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.55 — Кўрсатишлар программаси.

Ўзбек тилида: 10.00 — Сайлов участкасидан репортаж, 10.20 — Шодлик ва бахт куйлари.

Рус тилида: 11.00 — Болалар учун мультфильм, 11.20 — «Юлдузча» (тележурнал). 11.50 — «Қийшиқ кўзгулар қироллиги» (бадиий фильм).

Ўзбек тилида: 13.10 — Болалар учун телетеатр М. Исмоилий «Бизнинг роман» (иккинчи қисм), 14.10 — Телеянгиликлар, 17.55 — Кўрсатишлар программаси.

Рус тилида. 18.00 — «Ахборот» информацион программаси, 18.30 —Эстрада усталари сайловчиларга (концерт).

Ўзбек тилида: 19.10 — «Ахборот» информацион программаси, 19.40 — Сайловчилар учун катта байрам концерти.

21.00 — Хоккей бўйича жаҳон биринчилиги. СССР — ШВЕЦИЯ.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА
ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 21.00 — «Ефрейтор сояси» (ҳужжатли фильм), 21.30 — «Севги ва лимандралар» (бадиий фильм).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА
ФРУНЗЕ КЎРСАТАДИ

17 МАРТ
ДУШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

17.55 — Кўрсатишлар программаси, 18.00 — Болалар учун ўзбек тилида кинофильм.

Рус тилида: 18.15 — Телеянгиликлар, 18.30 — «Туркистонлик жангчилар», 18.45 — Узбекистон халқ санъати «Самарқанд каштачилари». 19.05 — «Гаврош» (бадиий фильм).

Ўзбек тилида: 20.20 — Телеянгиликлар, 20.40 — Эстрада шинавандалари учун концерт. 21.20— Ғаллакорларнинг янги марралари, 21.40 — Телетеатр. Ф. Жонсон «Гирдоб».

ИККИНЧИ ПРОГРАММА
ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ
УЧИНЧИ ПРОГРАММА
ДУШАНБА КЎРСАТАДИ

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 18/III да Гўзал ҳаёт ошиқлари.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 17/III да Катта концерт, 19/III да Уғил уйлантириш.

КИНО

Революция чавандозлари (кеч соат 7 ва 9 да), Ака-ука Карамазовлар (1-2 сериялар, кундуз 2 яримда, 3-серия 5 яримда) — САНЪАТ САРОЙИ.

Кашмирдаги севги (1-2 сериялар), «ЧАЙКА», «ЎЗБЕКИСТОН», НАВОИЙ номли, «ВОСТОК», «ДРУЖБА», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун), САНЪАТ САРОЙИ (эрталаб 11.30 минутда).

Ниқобли исёнчи (эрталаб 11.45, кундуз 1.30 ва 3.15 минутда), Олтин бузоқча (кундуз соат 5, кеч 9 да) — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ».

«Олтин маъбуда» учун кураш— «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА
17 МАРТДА
АБОНЕМЕНТ № 5
(Шаҳар студентлари учун)
В. И. ЛЕНИН ТУҒИЛГАН КУННИНГ 100 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

Адабий-музикали композиция

«ОЛТИН САҲИФАЛАР»

Бадиий сўз устаси, Узбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист
МУХСИН ҲАМИДОВ ижро этади

Концерт кеч соат 8 да бошланади.

Абонементлардан ташқари билетлар концерт зали кассасида кундуз соат 2 дан, район кассаларида соат 12 дан сотилади.

Редактор
М. ҚОРИЕВ.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ, «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси № 26. Редактор — В36545, Редактор ўринбосарлари — В37914, В39323, Масъул секретарь — В34455, Масъул секретарь ўринбосарлари — В37283, Партия турмуши — В33469, Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — В31216, Халқаро ҳаёт — В37604 Коммунистик тарбия — В31455 Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — В34780, Совет қурилиши — В33258, Қишлоқ хўжалиги — В37604, Адабиёт ва санъат — В32036, В37221, Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — В34451, Маҳаллий ахборот ва спорт — В32347, Оммавий ишлар ва хатлар — В38679, В33553, Иллюстрация — В34524, Стенографистка — В37343, Корректура—В37162, Эълонлар — В38142 Коммутатор — В30249, В30250, В30251, В30252, В30253, В30254, В30255, В30256, В30257, В30258, ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: Андижон — 48—85, Бухоро 31—41, Қарши 22—82, Наманган 21—88 Нукус 42—62, Самарқанд 31—972, Термиз 23—27, Фарғона 41—88, Урганч 34—55

№ Б. — 64. Узбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64633. Р. 02780.